

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Majelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor., Negyedévre 2 kor.	Felolós szerkesztő: Dr. Nagy Réni, ügyvéd.	Nyitóléri cikkek aonkint 30 fillért kösölteknek. Egyes lap ára 20 fillér. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottanak.
--	--	---

A birtokrendezések megakadása.

Általános a panasz az egész vármegyében, hogy a birtok rendezési ügyek nehezen haladnak a befejezés felé s hogy egyes községekben az évtizedek óta folyó arányosítás vagy tagosítás még a befejezéstől nagyon messze áll.

Keresik ezen állapotok okát sok mindenben, leggyakrabban a bíróságot szeretik vádolni mulasztással, panaszokkal, mindenféle vádaskodásokkal illetik ezt a felsőbb fórum előtt s bár a bíróságot mulasztás nem terheli, bár végzett munkájának tudatában nyugodt lelkiismerettel várja a felsőbb fórumok döntését a panaszok fölött, mégis általánossá kezd válni a hiedelem, hogy a miért nem halad az egyes községek birtok rendezési ügye előbbre, ezért más felelős, más hibás nem lehet mint az eljáró bíró. Pedig ha vizsgáljuk az érem másik oldalát, mint alább kifejezni fogjuk, másképp áll a dolog.

Igen gyakori eset az is sőt mondhatjuk, hogy ez is az előbbivel karöltve jár, hogy a birtokrendezési ügyek előre nem halad-

dásért a mérnököket hibáztatják. Vannak esetek, megengedjük, a mikor a sokfelé elfoglalt mérnököt terheli mulasztás, s olyan esetek is vannak, midőn ez a mulasztás nagyobb loku, de nagyon sok esetben az a mérnök minden elkövet, hogy az elvállalt munkát teljesítse, azonban munkája közepén egyszer csak megakad s évekig kell stagnálnia, persze ilyenkor már hallja a szidást, megkondulnak feje fölött a vészharangok s rövid idő alatt mindenféle nem jónak ki lesz kiáltva.

S mi az oka ennek? A legtöbb esetben az, hogy a birtokrendezési alapon nincsen pénz. Lehet-e attól a mérnöktől kívánni, hogy egy fillér nélkül folytassa a munkát saját zsebéből — ha ugyan van anyagi ereje — fizesse a segéd munkásokat.

Lehet-e felelni annak az eljáró bírónak, ha 8—10 községe közül mondjuk csak 3-ban van pénz, s így minden idejét ezekkel tölti el, a többiekkel elő sem veszi, mert nem veheti elő, s bár mindent elkövet a költségek felhajtása iránt, pénz csak nem lesz

lultügyedrabot, de majd elhozatom. Este átolvastam es az elintézet helyeslem. Csak néhány észrevételem lesz.

Csakhogy ügyirat nélkül nem tudunk halogalni! A hivatalozgára meg az ilyen bizalmas természetű ügyet bízni nem lehetett.

Igaza van szólott a főnököm. Majd elmegyek magam.

Ajánlkoztam Hiszen fiatal lábam van. Egy pár lépés az egész. Majd elhozom én.

Az öregnek jól esett ez ajánlatom és én néhány perecz múlva az utcán voltam.

Kisré különösnek találtam megbízatásomat. Csak midőn az utca levegő csapdát azeromat, kezdetben helyzetem furcsaságát felismerni. De hát végre mi különös van a dologban? Megismerem legalább a szép fiatal asszonyt, a kiről oly lelkesedéssel beszéltek már is kurtársaim. És végre is hivatalos dolgokban járok...

az alapon, mert hát népünk szegény, a megélhetés nagy gondjaival küzd, s még a mindennapit is alig képes megszerezni, nehogy a magas birtokrendezési költségeket fizethesse.

S így van ez Csikmegyében nagyon sok községben, hogy a birtokrendezési alapon pénz nincsen, a felhajtások nem vezetnek eredményre s ily körülmények között természetesen megakad a birtokrendezés kereké s évekig sem halad előre.

Elmondhatjuk bátran, hogy Csikmegyében ma a birtokrendezési ügyek megakadásának főoka a pénzihiány.

Éddig még volt egy forrás, a honnan pénz szerezhető volt, de a mint értesülünk ez is kiapadt. Értjük ezen forrás alatt az állami-segélyt. Ha valamelyik községben a birtokrendezési alap kifogyott az államhoz fordultak s ez nyújtott annyi segélyt, hogy a míg a birtokosság erdő eladás által vagy másképen pénzt szerezhetett, segítve volt a bajon s haladt a birtokrendezés előbbre, de ma már innen sem várható segély, mert a

És hogy a tételődöm magamban, eszembe jut a kis lányka, a kit évekkel ezelőtt ismertem meg egy kis vidéki városkában.

Vajon hol lehet most? Már nagylány számba melet, avagy már férjnél van? Nem lehetetlen hiszen a kis Annuska már akkor feltűnt szép volt, midőn először es utóljára láttam. Akkor megígértem, hogy felkeresem őket a karicsonyi lúnepekre, de közbejött betegséggem ebben megakadályozott. Később meg elküldöztek, senki sem tudta, hová. Hiába kerestem, a kis Annuska nem volt feltalálható sehol.

Midőn utóljára láttam, a kertben ültek egymás mellett, a szeméibe tekintve, megkérdeztem:

Ha kivételesen tisztviselővé és feleségül kérem, elfogad hozzám?

— Milyen hozzám!

— Feljeljen Annuska arra, a mit kérdeztem.

„CSIKSZEREDA” TARCZAJA.

Megbízatus.

Irta: *Csikvári János.*

Alig foglaltam el új hivatalomat, már is egy kötelezést kellett lerónom. Nekem jutott ugyanis a „szerecsere”, hogy új év napján kurtársaimot az „öregünk” elé vezesse.

Régi, sokszor unalmas, ritkán kedves szokás ez. Az ember ilyenkor a szó szoros értelmében szőgyenpadra huzza a szerény-ségét és a kit eszel „megtisztelünk”, az rendszert „meghatva” mond köszönetet.

Az „öregünk” ezuttal valóban meg volt hatva. Szeretők is mirandanyian, mert derék ember volt tetőtől talpig.

Midőn a tisztelősnök vége volt, így szólott hozzám:

— Körem néhány perecz! Otthon feledtem ugyan a tegnap megbeszél bonyo-

mint értesülünk a csikszentkirályiaknak, kik szintén államségélyért fordultak az a válság jött vissza, hogy az az alap, a melyből az államségély adatott, jelenleg teljesen ki van merítve s abból misem adható.

Igy tehát Csikszentkirályon meg van akadva már a birtokrendezés pénzihiány miatt. Vegyük elő péld. Csikszentimont 1887. év óta folyamatosan van az arányosítás, ez ideig a pénzihiány és más okok miatt dűlőre nem volt vihető a dolog, most kitűzi a törvényszék a tárgyalásokat azonban kiderül, hogy az alapon csak 164 korona van, a behajtásra felhívott előjáróság azt jelenti, hogy a nép szegény azon felhívást nem lehet semmit, államségély sincsen s így a 16 évre huzodó ügy bizonytalan időre megvan akadva. Még több ilyen esetet hozhatnánk fel, de főlegesenek tartjuk, mert az eredményt ugyanis csak ez lenne.

Ily körülmények között az illetékes köröknek és az érdekelteknek kötelességükben áll pénz előteremtéséről úgy gondoskodni, hogy ez által a szegény nép se tétessék tönkre, módosítást kell kitalálni a melyek által pénz legyen szerezhető, mert ha évekig megakad a birtokrendezés, ezért a bíróságot és a működő mérnököket mindig hibáztatni nem lehet.

Székel véreinkhez!

— Emlékezzünk. —

Minden magyarhoz szólunk, nemcsak a székeliekhez. Alig egy pár nap választ el minket 15-étől. S akkor ünnepel a magyar. Ünnepel és emlékezik. Fél századnál több ideje már, hogy elmúlt az a dicsőséges nap, 1848. március 15-ike a mégis nem vesztett fényéből semmit, sőt évről-évre ragyogóbb lesz. Milyen igazi tavasz volt az a

zordon tél után! Március 15-ike a legszebb nap minden magyar életében. Fordulópont ez a nap. Újjászületésünk fordulója. S az ilyen fordulópont a legalkalmasabb arra, hogy igazán emlékezzünk. Emlékezzünk ne csak szóval, de tettekkel is. Hazafias, nagy tettek napján hazafias, szép tetteket követni el, ez méltó óseink dicső szelleméhez!

Az „Agyagfalvi székel emlékbizottság” azért küzd és fárado, hogy az agyagfalvi réten, hol nagyevült székel elődeink a haza ügyeinek megbeszolására annyi híres országgyűlést tartottak, emléket állítsanak föl. Emléket, nemcsak a mult idők nagy dicső férfaiért, hanem emléket a mi magunk emberséges becsületéért, gyermekeinkért, hadi lássák fényét a jövődők is s tanuljuk megbecsülni ezt a hont!

Az „Agyagfalvi székel emlékbizottság” hazafias tisztelettel fordul ez alkalommal a székel néphez, a nép vezetőihez, előjáróihoz, lelkipásztoraihoz, tanítóhoz, birtokosaihoz, földművelőkhöz egyaránt azzal a kérésrel, hogy tartsák meg ez évi márciusi 15-iki hazafias ünnepélyeket úgy, hogy nyiljék alkalma e napon minden embernek arra, hogy filléreivel járulhasson hozzá hazafias, szép ezúlnak megvalósításához. Adakozzanak az agyagfalvi székel emlékoszlopra. Hazafias tisztelettel kérjük a nép vezetőit, jóakór barátait s magát a székel népet, hogy még ott is, a hol ilyen ünnepélyeket tartani nem szoktak, kezdjék meg azt (hiszen egyik-két szavattal, ének és beszédből kitelik) s tartsák ez ünnepélyeket önkéntes adományokkal, tetszés szerinti anyagi hozzájárulással egybekötve az agyagfalvi emlék javára. mert ha csak fillérek gyűlnek is, azokkal is elősegíthet hazafias ezúlnkat.

Keresztek föl s járjuk be néha a hazafias lelkesedés titkának fénye mellett a dicső óseink nagy tetteiről regélő jeltelen töreket is s ha sötétség és szomorú pusztaság van ott, gyujtsunk világot, hogy annak fénye mellett meg ne botoljanak unokánk, sőt olvashassanak világánál a multból, hogy okulhassanak a jövődőrre. Mert a néma kövemek beszélni is tudnak...

Az agyagfalvi székel emlékre szánt szíves adományok, gyűjtésnek Ferenczy Jánoshoz, az emlékbizottság pénztárárához kildendők Székelyudvarhelyre.

Az „Agyagfalvi emlékbizottság”.

Bírák és ügyészek mozgalma a fizetés felemelés érdekében.

Ahhoz az országos mozgalomhoz kívánt csatlakozni a helybéli törvényszék bírói és jegyzői kara és az ügyészi kar, a mely most az egész országban megindult a már benyújtott fizetés felemelési törvényjavaslatl szemben a bírákat ért mellőzés tekintetében. Folyó évi február 24-én a kir. törvényszék főtárgyalási termében értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy a Budapestn megtartandó kongresszuson egy tag által képviseltetik magukat, továbbá egy három tagú bizottságot kildűtt ki egy javaslat kidolgozásá végett a mely a képviselőházhoz terjesztendő javaslatot az alábbiakban dolgozta ki:

Az országgyűlési képviselőháznak

Budapestn.

Az állami tisztviselők illetményeinek újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslatot úgy alapelveiben, valamint részleteiben is a magyar bírói és ügyészi karra, továbbá a bíróságok jegyzői, aljegyzői és joggyakorló karára nézve anyagi sérelmet rejt magában, hogy a magunk és a következő nemzedékek erkölcsi és anyagi érdekei tekintetéből, de egyuttal állami törvénykezésünk érdekében is kötelességünknek tartjuk, a sérelmekre bár nagyjában rámutatni és a törvényhozást kérni, hogy azokat orvosolja.

Ha való, hogy az ország alkotmányának egyik legfőbb biztosítéka a bírák függetlensége, ha való, mikép a jogrend nélkülözhetlen kellek, hogy a bíróságok az állampolgárok bizalmának letéteményesei legyenek, ha való, hogy tárgyainak nagy erkölcsi erőjűl fogva a bírói kar a legmostohább viszonyok között is hiú óre volt a kezei között összefolyt millió meg millió jogos és törvényes magán és közérdeknek és ha való, hogy e nagy hivatás teljesítésére ellenében nyújtott javadalmazás a megváltozott életviszonyok miatt a megélhetéshez nem elegendő: bizonyára az is való, hogy kötelessége a törvényhozásnak a bírák fizetését az életköltségekkel arányba hozni és az anyagi függetlenség bár megközelítő megteremtése által a bírák erkölcsi függetlenségét megvédeni.

A bírói és ügyészi kar azzal a várakozással nézett az illetmények terbe vett rendezése elé, hogy az az állan anyagi érő jének korlátai között összhangba hozza javadalmazását kepesítésre nagyságával, munkája értékével és társadalmi állása követelményeivel, mert e nélkül nem válhatik az a kötelességelteljesítés erőforrásává.

Az előterjesztett törvényjavaslat ennek a várakozásnak nem felel meg és ha jelen alakjában törvényvé válik, nem anyagi függetlenségünket teremti meg, hanem csak alaminzást nyújt küzdelmes létünk továbbtengetésére.

A vér megfagyott oreimben. Úgy éreztem, mintha a föld összes alyna nyomán lelkeimet.

— Annuska! kiáltottam fel. A vizontlítás öröme és veszetőségem fájdalma volt e kiáltásban kifejezve.

Igézó szűpességében, átkozottan elbájoló fatalitágában állott előttem az az asszony, a ki enyém lehetett volna és a kit elvontattam mindörökké... Megragadtam kezeit és bosszasan, némán tekintettem azokba a szép, fekete szemekbe, a melyek évekkel eszelött annyira elbűvölték lelkeimet.

Annuska kése hideg volt. Éreztem hogy remeg egész testében. Tekintelével elfordult tőlem és szeméit lesütötte a virágos szőnyegre.

— Es így fogad engem, ily hidegen? szóltam, és es szemrehányással, mintha még mindig azzal a kis lánykával állanék szembe.

A szép asszony rám függőszeltte sőt azemeit. Nehány könny csillogott azokban. Majd fájdalmas mozdulattal fölrohuzta fejét gyöngűden kiszabadította kezét az enyémiből.

Mondja, boldog most? kérleltem újból.

— Ne kérdezz.

— De van némi jogom!

— Önnek?

Láttam az arcán, hogy szeretne még valamit mondani. Nem tettem.

Közelebb léptem hozzá, kivetteim kezéből hiuzott kendőjét és letérdltem arcáról a könnyeket... Éreztem e perzsen forró lehetét. Szuszog, remegő hangon tört ki belőlem a szemrehányás:

Miért csakelodte ezt?

— Menjen és hagyjon magamra!

— Nem megyek!

Szegény, még vargaldott egy pár pillanattig aztán néma megadással, önfeladten lehajította fejekőjét a vállamra... a másék pillanatban az s jkám oda tapndt az arcához övlesvetett az eszemet...

De azért egy negyedórával később ott állottam a sönköm előtt. Es elintéztük a hivatalos dolgot, mintha mi sem történt volna.

Nem huzta ki a kezekőjét a tonyoremből. Csak néhány percanyit szlntet után hajlott hosszám és így szólt:

— Jöjjön el mielőbb és akkor megadom a választ.

Az anya is ezt látszott mondani, midőn egymástól elválva így szólott hozzám: — A vizontlításra!

Már az öregem lakásáig értem, midőn felesamdtam. Önkéntelenül elmosolyogtam együgyűlegemen. Hogy juthatott most mindes eszembe? És épen miéért most? Hiszen már övek mlntak el azóta és soha még oly hangosan nem szólalt fel bennem a lelkiismeret, mint esen a kis uton, a hivatalból a sönköm lakásáig.

Igyekestem fejemből a gondolatokat kivenni és felsiettem a lépcsőkön. Nehány perc múlva ott állottam egy csinnal berendezett kis szobában. Előttem igézó ponyólabán egy fiatal asszony.

Eddigi törvényeink kivételével helyeztünk elismerték; ez a törvényjavaslat azt indokolatlanul megtagadja, törvényileg iktatott jogainktól meg akar fosztani és illetményeink rendezésénél más, bizonyára, nem fontosabb közszolgálati ágak háta mögé akar helyezni.

Nagy csalódásunk képezte, mely a törvényjavaslat által néma várakozásunk közben ért, bizalommal tárjuk fel nérelmeinket a törvényhozás előtt, hogy orvosoltsanak.

Nagy sérelmünk, hogy az 1869. IV-ik t.-czikben, az 1871. XXXI-ik t.-czikben, az 1891. XVII-ik t.-czikben és az 1893. IV-ik t.-czikben érvényre jutott azon olv. hogy a bírónak a közszolgálat terén kivételesen helytote van, az állami tisztviselők illetményeink újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslatban kifejezésre nem jutott, és nevezetesen:

sérelmeink talájk, hogy az 1891. XVII. t.-cz. 46. és 48. §-ban foglalt azon rendelkezéseket, hogy a fokozatos fizetéssel járó bírói és ügyészi állásban alkalmazottak az ország egész területére kiterjedőleg összlétszámba foglalandók és a fokozatos előlépés ennek meghatározott hányada szerint történjék, a törvényjavaslat alapelvül nem fogadja el;

sérelmeink talájk, hogy az 1893. IV. t.-cz. 3-ik §-ában és különösen annak a pontjában gyökeröz jogainkat a törvényjavaslat megszüntetni kívánja;

sérelmezzük, hogy a VII—XI. fizetési osztályokban a javadalmazások olyan mértékben tervezettek, a mely mérték a tisztességes megélhetéshez nem elegendő.

Ohajtuk tehát: hogy az 1891. XVII-ik t.-cz. 46. és 48. §-ában és az 1893. IV. t.-cz. 3. §-ában foglalt rendelkezések szellemében a fokozatos fizetéssel járó bírói és ügyészi állásban levők összlétszámba foglaltsanak és a fokozatos előlépés az egy fizetési osztályba csak egyenlő felosztása mellett és ne időhatárok szerint történjék;

hogy a VII—XI. fizetési osztályokban levők javadalmazása a VI-ik fizetési osztály most torbe vett fizetésének alapul vétele mellett ezzel arányban állapítsassék meg;

hogy a VIII-ik fizetési osztályból a VII-ik fizetési osztályba az előlépés ne kinevezés, hanem fokozatos előlépés útján történjék;

hogy a joggyakorokok is fizetési osztályba soroztassanak.

Szerzett jogainkon kívül ezen ohajainkat arra is alapítjuk, hogy a törvényjavaslat a külön összlétszámba osztás mellett magasabb javadalmazás elvét más közszolgálati ágak elfogadta.

Ha ezen ohajaink mindazonáltal nem teljesítenének, ohajtuk, hogy a törvényjavaslat rendszerében a VII—XI-ik fizetési osztályban a javadalmazás a VI fizetési osztály részére tervezett fizetéssel arányba hozassék és így osztályonként a javaslatból eltérően, feleneltesék, akként, hogy a szintén osztályba sorozandó joggyakorokok legkisebb évi fizetése 1400 korona legyen megfelelő lakbérrel kapcsolatban;

ohajtuk, hogy ez egyes fizetési osztályok egy-egy fizetési fokozatában eltöltendő idő három évben állapítsassék meg;

ohajtuk, hogy a VIII-ik fizetési osztályból a VII-ik fizetési osztályba ne kinevezés, hanem fokozatos előléptetés útján lehessen belépni;

ohajtuk, hogy az 1893. IV. t.-cz. 3. §-ának a pontjában foglalt jogaink megőrvésének, vagy legalább is ne ruháztassék fel visszaható erővel a meghozandó törvény a VIII-ik fizetési osztályba már kinevezett bírák és ügyészek kárára;

ohajtuk, hogy lakbéréink a katonatiszt lakbérékkel egyenlőkké tésenek.

Előterjesztett ohajaink biztosnyek, csak a tisztességes megélhetés biztosítását szolgál, ép azért nagy a reményünk, hogy azokat, a bírói és ügyészi kára bizott nagy és nem kötelezőség azem előtt tartásával, a törvényhozás teljesíteni fogja.

A csikszeredai kir. törvényszék területén működő kir. bírák és kir. ügyészek.

CSIKMEGYE KÖZGAZDASÁGI LEÍRÁSA.

Irta: T. Nagy Imre.

(Folytatás.)

Főtermény a roza, melynek nagy része ősi s csak alig számaavohetős része a tavaszi roza. Tavaszi rozsat inkább Felcaikon és a gyergyói részekben vetnek. Kedvesző években a roza számlája 150—170 méter magasságot is elér. Kalásza dus, szeme zöldes szürke színű telt. Hlíter sulya 70—74 klg. Ezy kat. hold 10—15 mm. hozamot is ad. Annál nagyobb az eltérés kedvezőtlen években, mikor egy kat. hold hozama alig éri el a 4—6 mm-ásait. A lakosság főtáplálékot a rozakenyer teszi. Szébb, domborabb és izletesebb rozakenyeret alig éltnek valahol, mint Csikban. Középtérmes idején minden 10 éven felül lakóira 414 liter rozatermés esik. Azért van, hogy egymás után következő terméketlen években a kukoricafogyasztás oly nagy mérvet üt, mert ilyenkor a kukoricasziből főzött puliszka pótolja a kenyér szűkét. Rendes körülmények közt a még szűk esztendőknben is, a rozakenyer ritkán hiányzik az asztalókból. A kukoricaiszt csak puliszka formájában használtatik a táplálkozásra, kenyérnek sem magára külön, sem vegyítve nem. A tengeriművelés még nagyon csakély mérvül. A szűkséget nagy részét Oláhországból a vasút hozza. Kevesebb behozatal Háromszék és Udvarhelymegyéből is van. A székely tengeri jól megéri Csikban, utjabban mind nagyobb tért is hódít, de a némely években tavaszszal mákor kora őszszal beálló fagyok miatt ez is sokszor szenvedvén, mivelébe határozott irányt még nem vett. A buza használnak csak az alsóki térségben s az azt szegelyező oldalon művelhető, bár a meze minden részében vetnek búzát, legalsóbb a házi szűkség fedezésére. Az alsóki buza kat. holdanként 7—10 mm-ásat ad s híter sulya eléri némely években a 83 klg-ot is. Különbösen mint vetőmag, idegen vidékeken megbecsülhetetlen. Vannak egyes uradalmak úgy Erdélyben, mint Magyarországon, melyek buzavetőmagjukat időnként az alsóki búzával frissítik fel. Árpát mindenütt termelnek a vármegyében. Legtöbbszire triszem trágyázott földbe vetik. Általában a schwali árpát termelik, mely itt jól honosult a jól művelt földben kiválóan kifészi a munkát, kat. holdanként 8—12 mm-ásat is megterem. Hlíter sulya 62—66 klg.

A roza után — mint főtermény — a zab áll, melyet a gyergyói részekben termelnek nagyobb mérvben. Kiváló figyelmet érdemel, mert ugy mennyiségre, mint minőségére és sulyra nézve az ország egy vidékén sem kedvezőbb a zabtermés. Hlíter sulya sokszor eléri az 56 klg-ot is s ritkán áll alól 45 klg-ot. Kat. holdanként 14—20 hl-ot és 7—10 mm-ásat is megad. A gazdasági iekolnál különféle vetőzabokkal tett kísérletek azt igazolták, hogy a csiki zabot termésmennyiségre ez anderbecki, sulyra nézve pedig a duppai és Uj Smaragd zab közelítette meg. de egyik sem multa felül; a lipovoi és Waldlíter mosze elmaradtak mellötte. A fűtermények közé sorolhatjuk a burgonyát, mely mindenütt bőven termik. A lakosságnak egyik főtáplálékát képezi, melyet főve, sültve, levesnek, húsall, turóval szótalan módon késáitve használnak táplálékul. Művelését, kapálását a legnagyobb gondnal és előszerzettséggel végik. Egy kat. holdon 30—60 mm-ásza termék.

A kender és lentermölere is kiváló kedvezők a talaj és égáji viszonyok azon-

ban a termelés mérve alig megy túl a házi szűkséget fedezésénél. A kendertermelésre kiváló gondot fordít a gazdaság, de a földjéből alig foglal el erre 100—200 □-többet. A guzda szerepe az elvándorlást megszüntik, mert a kender további művelése, nyivása, átátása, tilolása gerbenedése, fonása, szövése már a gazdasáson szerephözbe tartozik. A kender kiváló stírtn vetik, hogy annál vékonyabb szálát adjon, mi miatt rendszeren törpés marad. Magassága alig haladja meg az egy métert. Készel szokták kinyíró, még pedig kétszer. Előbb a virágos kenderit júliusban, másodszor a magas kenderit augusztus végén, vagy szeptember elején. A magas kender fejt megcsépelik s a búb nyírók a jövő évi vetőmagot. Kendermagok külön termelésre teljességgel nincs szokásában, mint az Udvarhelymegyébe gyakorolják, hol a magnak való kender a törökbuza között szokták termelni. Azért a csiki piacokon ritkán kel el az udvarmegyei kendermag, melyből magán a de vasztagalú kender termik. Legtöbbször kender Csik-Tusnádon s a vele szomszédos alsóki községekben termelnek. A csikszentmártoni országos vásárokon a titeli kender és a hási szöti kendervásáron piaci árú képes. A paszuly, borsó, mak és tük inkább kertileg műveltetik, vagy a mezőre mint más termények közti mellékvetemény, legtöbbször a burgonya és tengeri kút. Lencsét nagyon keveset termelnek. A fejeskapósta-termelésre majdnem minden kőszegben arra külön rendelt „kapósta-kertek“ vannak a rét-ségek szélein elterülő nedvesebb telelőny területeken. A takarmányrépa-termelés hová-több nagyobb tért hódít, de még mindig nem emelkedett megérdemelt méltatásra. Büköny és zabos büköny ugy magnak, mint takarmánynak megfelelő mennyiségben termeltek, különösen oly községekben, hol a mezők egyes részein a hármas forgórendszer vagy szabad gazdálkodás honosult meg. Lőhere és luczerna csak a belsőközségekbe tartozó, vagy máshol állandó kerítésbe foglalt területeken termelhető. Ezeidig csak mint zöld vagy száraz takarmány értékesül, mert az így rendelkezés alatt álló kis területeken a mezőtermelés, a céplés nehézségei miatt alig fizeti ki magát. Nagyobb területű belsőközségekkel vagy kertekkel rendelkező gazdák termelnek lőhermagot is, még pedig kiváló eredménynyel; mert a csiki bú csapadékos éghajlat, a mindig harmatos éjszakák, a kedvező talaj, mintegy újjal mutatnak a lőhermagtermelésnek kedvező viszonyaira. Ezt már minden értelmes gazda átlátja; de mit tehet, ha az ősi gazdasági viszonyok a termelés lehetetlenné teszik. Az ősi kétányomás vagy némely községben a rendszeretlen és minden okosságot nélkülözően beosztott háromnyomás rendszer mellett a mezőn lőbert termelni teljességgel nem lehet; mert hogy annak termését csak az elvetés évében használja a gazda, azért nem érdemes elvetni, a második évben pedig a vetés nyomába kerül, vagy a háromnyomás rendszer mellett is az ősi és tavaszi községek legeltetésébe úgy is tönkroztassák. Ha egyéb semmi indokot nem lehetne felhozni a tagosítás szűkségessége mellett, már ez az egy indok is elég volna arra. Egy kisárlóg állattenyésztésre utalt vidék lakossága elől a birtokviszonyok és a gazdasági rendszert ilyen tarthatatlan állapotba járja el a megélhetés és boldogulás útját. Pedig Csikban egy kat. holdon könnyen megterem 2—3 mm. lőhermag, mint azt a közelmúlt években szerzett tapasztalatok

elég kézzelfoghatóan igazolták. Ehhez azt is hozzá lehet tenni, hogy a termelt meg mindöbög dolgában is az első rendűek közé tartozik, mert hektóliter sulya 80—85 kilogramm, s mellett pedig az égjai nem kedvez as arankának.

A birtokviszonyok — ázsiaiának is mondható — állapota okozta azt, hogy a 121 051 kat. hold szántó területből csak 69,690 kat. hold van bevetve s ezzel szemben az ugar terület 53,407 kat. holdat tesz. Es annál sajnósabb, mert a asékoly ősi hajlamainál fogva okvetlenül gazdálkólok nép lévén, Csikvármegyében mintegy 22,000 földbirtokos van, kiknek mindenikére átlag két hold földbirtok esik. A nagy többség azonban még ez átlagos földrattal sem rendelkezik, mert nagyobb asoknak a száma, kik 0-5 holdtól 1—2 hold birtok, sőt nagy azok száma, kiknek félhold birtokuk sincs. Ez állapotról pedig viszont nem következik az, mintha a nagyobb birtokok és birtokosok tennének számot. Száz holdon felüli birtokos 175 van Csikvármegyében, onél kevesebb csak Arvában és Turócvmegyében van. Ezen számból a legtöbb az erdei legelő s kaszáló, valamint az erdőterület után kerül a 100 holdon felüli birtokosok közé. Olyan birtokos, ki szántóterülete alapján van a 100 holdas birtokosok közt, csak 11 van a vármegyében. A 100 holdon felüli birtokosok közül is 30 hásonbérli. Csak az összehasonlítás szem-betűnése kedvéért említem fel, hogy például Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében 1970 földbirtokos van 100 holdon felül, kik majdnem mind szántóban bírnák a 100 holdon felüli területet.

A föld vételára az utóbbi öt év óta tetemesen lasszállott. Mig azelőtt egy hold ré 700—1000 korona, egy jobb szántó 360—406 korona vételárral is elért, addig most az előbbi 400—500, az utóbbi 200—300 korona vételárral sem ér el. Sőt vannak kétségek, hol földbirtokot semmi árért nem lehet értékesíteni.

Nem lehet dicsekedni vele, hogy a vármegys éghajlata valami nagyon kedvező volna a gyümölcsstermelésre, de az utózába sem lehet menni, hogy az e téren kifejtett törekvések oknélkülínek lehetne mondani. Kényesebb és igényesebb gyümölcsfajtaikat nem lehet meghonosítani, de vannak fajták, a melyeknek termelése hásszonnal is járhat. A külszalmú évtizedekig a gyümölcsstermelés ügye egészen elvitt hanyagolva, mig a vármegyei gazdasági egyesület indítványára maga a vármegys meg nem vette annak alapját s szabályrendelettel be nem állította minden községben a faiskolákat s ő nagy is elől nem járt azzal, hogy a asékolyon mintafaiskolát s vármegyei faiskola-felügyelő állított be. Voltak addig is egyes pontjai a vármegyének, hol magról tenyésztett gyümölcsfákra figyelemre méltó mennyiségű gyümölcs termelt, de a fák nemesítése s azoknak szorgalmasabb szaporítása és gondozása csak az utóbbi két évtizedben volt lendületet. Dolnán, Menaságon, Szentgyörgyben, Bánkfalván addig is voltak gyümölcsös kertek, ma azonban napról-napra szaporodnak a vármegys minden szögletében a fákak szépen beültetett gyümölcsös kertek és a fásítások. Vanuk már szakértővel kezelt s gondozott gyümölcsösök, melyek jól kihasználják az alapítók fáradozásait. Utak, közterek fásítása is szépen halad, részint a kösútvonalok as állam gondoskodása, részint községek és egyesek buszálkodása folytán. Csikszerezében például azelőtt húsz évvel alig lehetett volna látni egy odvas

fásítást, mig most a vármegyehatáskörnyékén gyönyörűen fásított parkok, nélány utózában fejlődésnek indult sorfák vanuk. Győ-Szentmiklóss utcáit és kőstereit állandóan tartott kertész gondozza és fásítja.

A vármegyei faiskola-felügyelő által 1901. évről összeállított jelentés szerint 48 községben van faiskola, melyekből a lefolyt év alatt 8614 nemesített olvány adatott ki, a megmaradt olványok száma 17,642, a vadonczok száma pedig 29,346. A vármegyei gazdasági egyület által tartott központi faiskola s a községi faiskolákat ingyen olványokkal és vadonczokkal ellátja. Igen szépen támogatja a törekvéseket az államvasutak osztálymérnöksége az által, hogy az összes vasuti pálya- és őrházakat gyümölcs- és vadfákkal évről-évre minéljobban benépesíti. Az országutak befásítása is szépen halad s a közelebbi évek alatt már vagy 500 darab almafa ültetettet ki a Gyimes felé vör országút mellé. Ezen kinteltett fák élő bizonyosságot tesznek azon előítéletes feltétele ellen, hogy a nép nem fogja megkímélni azokat. Szépen díszlenek a alig fordul elő, hogy egy — megromlásnak közüllik.

Foly. ér.

Csikszereda város szervezési szabályrendelete.

Közi: Dr. Ujfalusi Jenő.

(Folytatás.)

f) A városi tanács hatásköréhez és köteleességhez tartozik az évi költségvetési előirányzat, valamint az évi zárszámadásnak elkészítéséről való gondoskodás és ezeknek a képviselőtestület elé való terjesztése iránti intézkedés.

g) A városi tanács hatáskörébe tartozik a városi közmunka összehívása, ennek kivételre iránti intézkedés megtétele és lerórána felüli gondoskodás;

h) zynkorolja az ellenőrzést és fegyelmi hatóságot az iskola kötelezettek felett;

i) felügyel a hitelcsútt mértékek használatára;

j) a tanács adja ki az építési engedélyeket;

k) hozzá tartozik a szegénység és más hatóság bizonyítványok kiállítása;

l) felügyel a huerágtatási szabályrendelet pontos betartására;

m) a tanács gondoskodik közrendeletek és más felőbbi rendeletek vagy társulatosság megkereseményeinek szabályszerű kiáthíról tételéről.

A városi tanács ügyrendje.

18. §.

A városi tanács határozatait támasz ülőseken testületileg és szavazat többséggel hozza, ugy azonban, ha a hozott határozatokról tagjai egyetemes felősséggel tartoznak. A tagok pedig saját hatáskörükben, egyönileg végzett cselekményeikért, vagy mulasztásaikért egyönileg felelősek.

19. §.

Azon ügyekben, melyeket ezen szervezési szabályrendelet a polgármester hatásköréhez utal, a tanács, mint a polgármesterrel e tekintetben együttes felelősség alatt álló közeg, a polgármestert minden erejével támogatni és segíteni köteles.

20. §.

A tanács tagjai kötelesek a hivatali titkot megőrizni s a ki ez ellen vét fegyelmi vétséget követ el.

21. §.

A tanács ülés tárgyait a tanács tagjai készítni elő, mint előadók. Az előadó az,

kibes a polgármester az illető ügydarabot elintézés végett kiosztja. Egy tanács tagnak sincs jogában visszautasítani azon ügydarabot, melyet szakmájába tartozólag a polgármester, mint tanács elnök, hivatalos elintézés végett hozzá beosztott.

22. §.

A tanács tagjai, az általuk elintéztet, vagy elintézetlenül hagyott ügydarabokról kötelesek minden félév végén kimutatást készíteni s azt a következő félév első havánban a polgármesternek leadni, hogy félvi jelentésében azok tartalmát befoglalhassa.

23. §.

Köteles a polgármester minden hónapban két rendezt ülést összehívni, ha azonban a szükség vagy kívánja rendkívüleg tölthet is tarthat. Ervényes határozat hozatalra a polgármesterrel együtt 3 tag jelenléte szükséges.

24. §.

Az előadónak szabadságában áll az ügykivonat mellett, kivált, ha az ügy bonyolult és terjedelmes, szóbeli előadással is élni: mind az elnöknek, mind a szavazóknak joguk irat megtekintését vagy felolvasását kívánni, s az ügy állása az részleteire nézve az előadólós kérdéseket intézni.

25. §.

A tanács ülésnek nyilvánosnak, a tanácselnök azonban oly városi vagy községi ügyekben, melyeknek nyilvánosságra juttatása az államnak vagy a városnak hátrányára lenne, a hallgatóságot távoltarthatja.

26. §.

A tanácskozás alkalmával a polgármester vagy helyettese az elintéandó kérdést megvitatás alá bocsátja; a szavazást az előadó nyitja meg, s véleményét, mely egyszerűsind a kiadvány tervére is képezi, írásban felolvasa. Sem az elnök, sem bármelyik tanácsag az előadót félbe nem szakíthatja véleményének előadásában s nem korlátozhatja a vélemény szabadosságát, ha az a tisztesség korlátain belül mozog.

A tanácskozás befejezte után más meggyőződésre jutott szavazóknak joga van előbbi véleményétől eltérőleg szavazni, mig az elnök a határozat végelegesen ki nem jelentette.

A határozat kimondása után az ügy többé fel nem vétethetik. A tanács elnök a határozatot azon vélemény szerint mondja ki, melylyel minden szavazó vagy annak többsége teljesen egyetemben van.

Ha a többség szavazata hozzászólást, kihagyást, vagy módosítást kíván, ezek a kiadványi tervben részön teljesítenlők. Nyelvtani és tolhíbakat, melyek által a határozat lönnye nem érintetik az ügydarab kiadványozása előtt, az elnök is kiigazíthat. Ha a szavazatok két vélemény között egyenlően vannak megoszlva, az elnöknek joga van egyik vagy másik véleményéhez adni s az által ennek vagy annak részére dönteni el a kérdést. Ha az elnök a külszalmú szavazatok egyikéhez sem járulhatna a tanácskozás egyes részletes kérdések szerint különböztetik el s minden egyes részletes kérdés iránt külön szavazásnak van helye.

A midőn határozat véleményétől lönnyegesen eltér, a kiadvány szerkesztésével a jegyző bizatik meg, azonban a kisebbségben maradt szavazó maga szerkesztheti indokolt külön véleményét és a tanácskezési jegyzőkönyvba felvétezik.

27. §.

A hozott határozatok fogalmazványai az elnök által aláírva a jegyzőnek adnak át ki a tanácskezési jegyzőkönyvet elkészíteni köteles. A kiadváról szintén a jegyző

gondokodik. Azon esetben, ha a határozat lényegesen eltér az előző véleményétől a határozat kiadványi tervét a jegyző, a tanácskozási jegyzőkönyv értelmében, neve aláírása alatt megfogalmazza. A határozatot mindig indokolni kell.

28. §.

Minden tanácskozási jegyzőkönyv vétezik fel. A jegyzőkönyvet a városi főjegyző köteles vezetni, ki egyuttal tanács jegyző is. A jegyzőkönyvben az előző neve mindig megjegyzendő. Ha a határozat egyhangúlag hozatik, előszó az az körülmény megemlítése, midőn azonban a vélemények, ha mindjárt csak az indokolásra nézve is eltérők, a felelősség tekintetéből, az ellenvélemény is beirandó indokolással együtt; valamint megjegyzendő, hogy a határozás ellenvélemény a szavazatok mily alakulását, kinek indítványára és kiknek hozzájárulásával keletkezett. A tanács jegyzőkönyvöz semmit sem szabad mellékelni. Aláírja az elnök és jegyző, ivoi a jegyző által felürendben beszerkesztve és a terjedelméhez képest egész évenként beküvé leváltárba tétetnek.

29. §.

A tanács tagjai kötelesek a tanácsülésen jelen lenni. Igazolatlan távol maradás, vagy a beosztott ügysek elő nem készítése esetén joga van a polgármesternek, jegyzőkönyvi r. szalását kifejezni az illető tanács tag mulasztása felett.

30. §.

A városi tanácsnak határozatai ellen az érdekelteknél az illető törvényekben és miniszteri rendeletekben előírt határidőkhöz a törvényes idő alatt felelőzhetnek. Az előírt felelőzések hivatalból visszautasítandók.

(Folyt. köv.)

Ismét a kepe.

A „Csikszereda” múlt számában megjelent válasz cikkben olyan dolgokat találók, a melyeket azó nélkül nem hagyhatok. Azt kérdi az cikkíró ur, hogy miféle törvényen alapzik azon elv, hogy a kepe az eszedékeség előtt be nem hajtható. Erre nézve törvényszakaszokat citálni nincsen módomban, mert azok nem is léteznek, azonban ott van erre nézve a törvényekből kiszűrődött és meggyökeresedett jogszabály és jogszokás, a melyek szerint, semminemű követelés eszedékeség előtt be nem hajtható. Hogy cikkíró ur az adóval hozza összekötésbe s illetve analógiába a kepe behajtását ez a dolgon mit sem változtat, mert itt először az kérdés, hogy ez tényleg így van-e, mert ennek így létét semmivel sem bizonyította s erről még meg sem győzött minket. Mutasson rá törvényszakaszra — vagy jogszabályra illetve joggyakorlatra legalább ha tud — a mely a kepe nek az adóval való analógiáját bizonyítaná s akkor meg hajlok előtte de addig határozatlan ragaszkodom ahhoz, hogy a kepe behajtása nem vonható az adóbehajtásnál egy kalap alá a eszedékeség előtt be nem hajtható.

De tegyük fel, hogy úgy áll a dolog, a mint cikkíró ur állítja — a mit azonban tagadok — hogy a kepe úgy mint az adó negyedéves részletében behajtható, tegyük fel, hogy az egyik év május 1-ől a másik május 1-ig kirbit kepe negyedéves

részletekbe osztva minden negyed év elején behajtható lenne, még akkor sem volt joga a városi tanácsnak január hóban, a mint az megtörtént a február 1-én eszedékes első részletért végrehajtásokat vezetetni, s így a végrehajtás már egyrézben időbelűi lévén azonn állításom, hogy ez a végrehajtás csak a kepefizető polgároknak oknélküli zaklatása, még a cikkíró ur nézetéből is beigazolást nyert.

Ezzel én e téren a vitát befejeztem a jelen felszólalásomat is csak azért tettem, mert egy némely szerintem téves állítást válnsz nélkül hagyui nem tudtam.

Néhány szó „Egy jelen volt” urnak.

Csikszereda, 1903. február 28.

A fájdalomnak igazán meglátó nyilatkozatát olvasom ki „Egy jelen volt” urnak az én igazoló soraimra nyomban megadott reflexiójából. Állítólagos tévedéseimnek végtelen sorozatát szatirikus formába öltözteti s letagadja azt is, mit utóbbi cikkében kétségelentől bebizonyít, mert hogy szertelenen s egy kis írói viselkedés vezetett. Midőn első felindulásában megtámadott az ez vezető most is, midőn a Bodó né szerepére vállalkozott, az minden birtajából ki-ri. Hát uram! azon móddal az ön táborába alig ha tud hívókat toborozni.

De térjünk a dologra. Látja „Jelen volt” ur, én készséggel elhiszem Önnek, hogy látott már száz embert is magyar ruhában, csizmában. A kölcsönös tisztesség okából Ön is eliheth nekem, hogy én még nem láttam oláh embert magyar ruhában, magyar szabású csizmában járni, sem magyar érzelmen megnyilatkozni. Szóval nem a csizma teszi az embert!

Mondja csak, honan akarja jón olvaani, hogy a 30%-os pótdátót ennyi megannyi nyugdíj alapra tervezett % on kívül megszáraztam volna? Mivel akar szavamon fogni? Hiszen én a községi pótdátónak mindig ellene voltam; nem csak azért, mert ez a népre, tehát mindnyájunkra súlyos teher, hanem azért is, mivel szerény nézetem szerint ilyen tetemes megadóztatás nélkül is ezen kis terjedelmű község még mindig fenntartható és fejlesztendő.

Persze ezen nyilatkozatomra Ön is talán, de különben mindazon urak, kik törvény szerint községi adó fizetésére nem kötelezettek, aztán még azok is, kik az 1891/92. évi pótdátóval maig is hátralebékben vannak, rosszalásukat fejezik ki; elneveznek szükkeblenek, maradiinak, ráknak stb. de hiába! a túlfeszített hur végre is elszakad. Nincs a kormányzásnak könnyebb és kényelmesebb módja, mint első sorban koldussá tenni a népet; aztán bármely irányban vezethető, akár a legzsilódebb birkanyáj.

A vezéri botot minek emlegeti? Ilyen szerepem soha sem volt, arra nem ühöztem, tehát a botot letennem sem kell. Ön jól tudja, hogy a vezéri bot jelenben a város polgármesterének kezébe van letéve, annak a polgármesternek kezébe, kinek „Egy jelen volt” ur a szárnyai alá bujt, onnan öltögeti csufondásra nyelvet s rémítget a jövődől vézes napjaival. Uram! a vezéri bot csak arra hivatott ember kezébe való. Kérdezze meg csak a polgármester urat, ő felvilágosítja s megérteti önöl, hogy ezen botot neki sem azért adták, hogy vele az alószót lakosságot menten agyonlisse.

Szívesen elfogadom, sőt köszönettel veszem minden jóindulatu halandótól, ha esetlegesen tévedéseimre rámutat s felőríti a komoly eszközöket melyek egy szent cselnek a közügynek szolgálatára alkalmazás és hasznosok; Önt azonban nem követem s különösen a Corneliusól vett idézettel kapcsolatos érteklai kijelentését magamra nem vehetem, mert névtelenül bujkál a mint olyan legényt, ki zsebkendőjét még hátul hordja nem tartom elég magának arra, hogy érteklai tisztességet mérlegelje a e téren oktathat adhasson. Hajmód Ignác.

A budapesti „Székelykőr” felhívása.

A múlt évben megalkotott budapesti „Székelykőr” — melynek célja nemcsak a fővárosban lakó és ott megtelepedett székely fiataloknál táborozás, egyházi felkarolás, hanem az általános székely érdekeknek állandó nyilvánterése és az országos közügyeknek ezekre való terelése — a következő megleghangos felhívást bocsátotta ki a t. székely vármegye községeségére:

Testvérek!

Az ország szívéből, a hazs fővárosából hívdunk hozzátok.

Bár csodálatosnak tünik fel a helyzet, de mégis való tény, hogy nekünk a fővárosba hírdőrelől székelyeknek is segítségre, igen nagy segítségre van szükségünk.

Nagy munkába fogtunk. A székely hadakból Budapestre vándorló testvéreket alakok felkarolni: vezetni a járatlani, támogatni a gyengét és felelőtlen a tehetetlent.

Az ország fővárosába a székelyeknek lelke vándorol be.

Apdánk keserves állására végig tanultak a közéleti dolkokat, a ház az iskolába hozták, tásuk: otthon mielőkkélt ámszerbuva ismét erőt merítünk a munkára, a tanulásra.

De mit csináljon az a szegény székely én, ki a közéleti dolkokat végig járva, apjának szobát nem tudható pénzül szedele téve, kildp az által az „honos-tatával: „Jus az utad forintom, hazs menj a világba s légy ur!” Az elad ut rendszeren Budapestre veszt. Itt vannak a diákok, itt vannak a műmesterek: majd áll az Isten segítségét!

Budapestben pedig ezer vesztő várja az ifut. Nem ismer senkit és semmi. Korcsok, de nem tudja hol és kivel. Mindjárt elveszt reményét az első héten!

Aztán kivételnek a nagyváros magyara, az elhagyatottak. Nem ismer senki, sem léte senki; tehet a mit akarok: szal előres az érteklai, a szegény érzet!

Nem folytatjuk tovább: a eredség az, hogy míg 2-3-ból ember lesz Budapestben, addig csak meg száz részt támogatni, részt érteklai erő hiányában elállunk. Ez az nagy vesztőseg atyáink, nem csak a szükkeblenek háza, hanem az anya országba is, mert itt acm csak ember anyagot, hanem kést művelt egynekot veszünk el!

És a vesztőseget akarjuk megakadályozni. Erre egyesülünk a Budapesti Székely Kör-be. Magunk azonban gyengék vagyunk az egyesület fenntartására, mert több a segítségre sorozól, mint a segítségre képes székely. Már eddig is sok székely fia helyezették el kiltőlfele hivatalokba, de anyagi támogatás nélkül a szeretünk adni. Szegény, de szorgalmas egyetemi hallgatókért tandíj fizetni, másoknak pénzben, könyvekben segítséget adni: önhitűen kivüli nyomorba jutott tisztelőt és iparos testvéreket támogatni; legfőképpen pedig az egyévi tartozásosság eszméjét éreztetve, az Szabizmat és munkahelyet fokozni; és a mi programunk, melyhez támogatás, pártfogásokra van szükségünk!

Vannak mindtegek, melyeknek jóvátelme jódékvay célra fordítanak; vannak társadékok, melyeknek vidám tagjai az öszegyvetekel alkalomával minden adakoznak, ilyenkor juttassatok a „Székely Kör”-nek!

Ezen kivüli tehetőségeket és a községesget valamat más tehetőségeket kérjük, hogy légynek be rendez, vagy alapító tagokunk. A mi kir. helygyminis-terium által 1902. január hó 10-án 144148/901. szám alatt jóváhagyott alap-szabályzatnak értelmében a hull-társági díj 6 korona, a rendez 12 korona, az alapító tagokból 100 korona. Mint adományt azonban a legkisebb adományt is a jótékony cselekedésben hátsz kiltőlfelel fogadunk és híralpítást is nyugtatunk.

Alapvezérlőt és más felvilágosítókat is községesget küldünk, a ki ez iránt hozsánk fordul. Munkatárs helyiségeink Budapestben, V. Szabadágóter 6. sz. l. on van, hova minden levél a kiltőlfelel címezendő.

Testvérek! Hiszenük, hogy a csele, melyet magunk elől titánunk, ádrátek és az eszedékesek, a meny-nyitend szükkeblől telek, segítetek előteremnek.

Istenbe és fajteremtésükben bizva bocsátjuk unak körömlenket!

Budapestben, 1903 évi február hó 7-én.

A választásnyel megválaszoló:

Gydrffy Gyula, Császár Dénes, Dr. Fábás László, Fülöp Sz. Lajos, Balázs Sándor, Péter István, Cs. Péterffy József.

Testvéri szeretettel:

Dr. Bacz Albert elnök, Szent-Pály Sándor, So-beatryán Kálmán, K. Nagy Károly, Jászai László, Gyongy József, Tinkó Gyula.

Heti krónika.

E héten a farsangi és a hóji hangulat egybe olvadt. Igen sok minden történt, de meg sem olyan, a mi feljegyzésre érdemes volna. Ha azonban a február 21-ki őr kaszinó vacsorára visszazongolok, még sem hagyhatom szó nélkül azt határtalan jó hangulatot, mely kivételesen megkapta a kaszinó körülbelül 40 számban összegyűltekezett férfi és női vendéget. Ebben pedig fő, ugyszólván oroszán része volt távozó félben lévő derék törvényszéki elnökünknek, ki mint mindenkor, úgy az alkalommal is a társaság lelke volt. Az a bizonyos fő-főgavallér pedig, kitől a multra való tekintettel oly sokat vártunk és reméltünk meglehetően álmos hangulatban elmélkedte le az estét.

Egészén összerontotta kedvét az azon napi választási hadjárat, melyet alkónk eszéközli és a sok szép asszony láttára teljes önzéssel bírt. Ezsebe jutván „a régi dal, régi dicsősegről, mely kék az éji homályban”.

Nem akar ez azonban u. n. „megrovási kaland” lenni. hanem inkább jóváre néző szelid figyelemzés, hogy rendezzen minél előbb a bűjtön egy másik kaszinó vasorát és akkor mulasztást különösen az asszonyoknál pótolja. Különböztet oda a nimbus és akkor mi marad?

A kereskedők is egybebarát a farsang utolsó napján kaszinóztak, meg pedig úgy, hogy a mi numerusban hiányzott, utánna pótlótk kedvben és így lón belőle egy reggelig tartó kitlón vacsora.

Ugyanakkor hasonlóképpen eszelekvének a városiak, kik ez alkalommal a városnak igen lesoványodott eszénye gyarapítására székeltet tánczóknak össze. Persze ezen a főszerepet a polgármester vitte (ha ott lett volna), a ki arról nevezetes, hogy összes végváinak netovábbja valami uton-módon, pótdát segítése nélkül is — a retentó sárból, mely kérelhetlenül bekövetkezett, kilúzott.

Érdekes, hogy mi csikszeredaiak soha soha se monjuk: „jón a tavasz” és soha még ide való terméskötétt a tavasz dicsőretéről zengeni nem hallottam. Mi a tél elmúlását, tavasz közeledtét, annak minden boldogító hatását és örömeit ebben a két fjáldalmas szóban szoktuk kifejezni: jón a sár! Szent Isten, mikor érem meg ez azt az időt, mikor itt is pacsirtaként fog az első póta esztogzni a csikszeredai tavasz gyönyörűségére — és nem akkor többé a retentese sárba fuladó ellenoré vészkiáltásait és káromkodásait, melyből az ártatlan és jobb sorsra érdemes polgármester neve minduntalan dühös refrainként ki hangzik.

A választási mozgalmakról nem akarok beszélni. Azt már egyes elfmondottam mult alkalommal, hogy a képviselőjelöltek egyre szaporodnak. Most ismét újabb jelölések híre érkezik.

Van is ám élet Alesikon olyan, a minőt csak ilyen, nagyon kivételes alkalmak produkálnak. En ha a szekelymentő esküd vezetője lennék, semmi egyebet nem csinálnék, mint minden hónapban a kerületet sorba véve képviselő választást rendeznek s kezesskedem, hogy a szekely körlesz azonnal lekerüljön a napirendről, sőt olyan boldog lenne a szekely, mint a minőt napnapimán a régi állítólagos magyar világról beszélnek. No lám, még recipelben is tudok szolgálni!

Ezzel kapcsolatban meg kell említenem, hogy egyik polgármesterünk a választási mozgalmakkal való elfoglaltság dacára is az egész, sőt meg a mult heten is folyton zugott, mozogott, zajongott roánk. És miért? Csupán csak azért, mert a köz érdekében eszéközli néhány ténykedésről kritika tárgyává tettük. Persze, hát lehetősége olyan közéleti szereplés is, mely a bírálatot nem tudja kiállítani? Ezt nem értem. Úgy hiszünk nagyon el vagyunk maradvá és meg sok idő kell, hogy odajussunk, hol a nyílt és zárt többé nem kollektív a közérdek nevében eljáró ember félnek, sőt azt egyenesen el is várja, a nélkül nem őrzi jól magát. Persze most nem tehetünk róla, ha így van, azonban hiszem és remélem, hogy minden előjön sorára.

Politikai affaire.

A tiszta választási jegyében élvén, igazán nem tudjuk mire vlni némely politikai párt azon megatartását a melyek jellemző sajátága nem más, mint az ellenpárt minden igaz oknélküli összemocskolása, legyalázása, az ellenpárti jelölt személyének sárral dobálása, megrágalmazása.

Nem is volna szarunk ezekre, ha mindezek dacára az egész dolog csak ennyiből állna, de a kinek csak egy csop következtetés esze van, könnyen belátja, hogy az illető politikai párt a midőn ilyen fegyvereket használ, tulajdonképen nemcsak a politika ellenpártot, vagy párt jelöltjének személyét sörti és támadja, hanem magát azokat a egyes embereket, szavazó honpolgárokat, kik a gyalázott párt tagjai, vagy a megrágalmazott és lepiszkolt jelölt támogatói.

Ha tehát ez ellen felszólalunk nem akarunk politikálni, hanem egyenesen társadalmi szempontból indulunk ki, a midőn elnéjük az ilyen személyes politikai fegyvert. Hiszen ha jóhiszlúsága volna, akkor mindazok, kik egy megrágalmazott párt tagjai, vagy egy megrágalmazott jelölt támogatói számítén ép oly megyalázott emberek a kikkel még szóba sem érdemes állani s a kikkel egytől-egyig meg kellene verekedni az ellenpárt minden egyes tagjával, ferde társadalmi szokás szerinti, hogy lemosharásik a felferesesent sárt. Szerintünk az ilyen féle piszkokba mártott tollat vit „Küldtárvány”, „Pelhivás”. „Éljen a néppárt” vagy bármely címvel viselő papir darab, nem tekinthető tiszteességgel fegyvernek, a melyvel küzdeni dicsőség és szabadság, hanem olyanakk mint a vad népeknek divó mérgezett hegyű nyíl, a melynek használatát már csak a félig művelt emberek is eltiltották.

A magyar társadalomnak nem szabad megtűrni tovább az ilyes féle mérgezett nyilat, melynek használata a párt, vagy jelöltnek gyengeséget mutatja inkább mintsem erőtől tenne tauibizonyágot.

A csikszentmártoni választó kerületben a néppárt részéről egy, a Gyórfy Gyula személyét is sértő falragasz töbetet közé, a mely miatt Dr. Gyórfy Gyula könytelen volt lovaságis elégtételt kérni a néppárti képviselő jelölt Dr. Baránszky Gyulától.

Az ügyet ugyan hékessegesen elintézték, mert a Dr. Baránszky kijelentette Dr. Gyórfy segédei előtt, hogy ő a sértő falragaszról semminemű tudomásul nem bír, azt nem írta, nem íratta senem sugalmazta. Kijelentette Dr. Baránszky, hogy Gyórfy Gyulát sérteni szándékában sem volt és nem is lehetett.

Ez tehát így el volna intézve. Igen ám csakhogy miként lesz most már jóva téve az a hiba melyet a néppárt részéről Gyórfy ellen elkövettek a nép előtt. A nép olyan hamar elhiszi a rosszat a mily nehezen hiszi el a jót.

Mindenesetre nem jól van ez így. A sárral dobálózás nem magyar emberhez illő foglalkozás. De nem is használ semmit. A piszok a legtöbbször esetében vissza hull arra, a ki azzal dobálódzik.

H I R E K.

Uj ügyvéd. Dr. Gyórfy Domokos a Uj-vidékiúlna a napokban tette le a marosvéri helyi ügyvéd vizsgálat bizottság előtt sikerrel az ügyvédi vizsgát. Gratulálunk.

Távozó elnök. Dr. Perjessy Mihály törvényesüktök derék elnökét e hó 8-ától mentették fel állásától, s így nemcsak távozni fog. A törvényesüktök és járásbírósg tisztviselői, mint értesülünk tiszteletére bucsu estélyt rendeznek, melynek napját azonban még nem tudjuk.

Választási mozgalmak. A csikszentmártoni választó kerületben mint értesülünk — Dr. Gyórfy Gyula szabadelvűpárti képviselőjelölti szemben Rápolyth Gábor háromszekelyei bírókoss Kossuth párti, Dr. Baránszky Gyula budapesti ügyvéd néppárti programmal lépett fel. Barta Ignéz ellenzéki jelölt pedig viszálylott. Egyebékt az előzményeket véve figyelembe oly heves választási kizdelmekre van kilátás, a minő vármegyénkben aligha többazur volt. A Rápolyth párt a kaszinó, a Baránszky párt az ölmeyéki

a Gyórfy párt pedig a havasalyi közöget vette erős ostrom alá. Könnyen megtértenhető, hogy a holnapi választás — véross betüllek lesz heivra a képviselő választások analiseibe.

Az idei fővárosi megtartására nézve a m. kir. honvédelmi miniszter a vármegyék közbeszólódelet 5000- VIII. a. számmal újabb költségvetést intézett, melylyel az 1902. szept. 12-iki 70.000—VIII. a. sz. rendeletét a minisztertanács határozata alapján hatályon kívül helyezi és elrendeli, hogy az idei fővárosi ügyelőre és további rendelőtgi elhalasztassák. Egyuttal kilátásba helyezi, hogy a fővárosi választásinfleg f. évi április 1-től május 31-ig terjedő időben megtartható lesz s a működés és utazási tervezet ezen értelemben állapítandó meg. Az elhalasztás indoka, hogy a folyó évben kilátandó újongok megajánlásáról szólv törvényjavaslatt az országgyűlés által a kolló időben és mindéddig meg nem szavazottak.

Fillerestély. A csikszeredai iparos ifjusági bñképzőkör folyó hó 22-én a Kossuth szálló termében az elddiekekhez méltó finyes sikerű fillerestélyt rendezett. A programmu választékosággal fogva ismét nemes élvezett szerzett a közönségnek Fekete Dező Petőfinek: „A rab” című költeményét érzesel és nemes tisztelet, ezután Bíró Rózsa k. a. gyöcsen és gonduld előadott. „Vis-à-vis” című monologját jutalmazta tapsviharral. Általános tetesztés és jókedvet keltett az a dialóg melyet Karla Lajos és Szopos Rózsa k. a. adtak elő. Gábornyi Árpádnak: „Hypnotizmus” című párjelenetet kreáltak annyiggyességgel, anny humorral, hogy a közönség tetesztés nyilvánításra sziltuni nem akáro tapsban tört ki. A műsor végetvételre tánczra perült a fatalság s ez a legvidámabb hangulathat a hajnali órákig tartott.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmány ropamag a legnagyobb természet adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzések és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbakk. kézzelte a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Kosaras asszony. Érdekes ügyben tárgyalt a napokban városunk derék rondó kapitánya. Nem kerltte el figyelmét olyan rejtett dolgot földterítés, melyek igazán közbotány alapján szólnának. Kártyavetőnöt kutatót a igen szép eredményt fedezte fel előbbiben a fővárosi bírnkronikák főszereplőjének a kosaras asszonynak méltó utódtját. Az állatias vágyak kielégítésének undok eszköze, közevités, Jäger Anna helybeli mosónő, az üdözetek 5-10 éves lánykák. Az igazságszolgáltatás nemes kötelessége lesz fölfedezni eme botrányos ügy többi szereplőit. Most, óriási léptekkel haladunk. ha az egész társadalmat a csak nem régen lévén igazgalmán tartó események ily rövid idő alatt ismétlődnek nálunk, hol, ha egyébre nem is, de ősi szokásainkra és az ebből mori tett egyszerűre de tartón erkölcsre. miudég büszkéek valánk. Ez eszt egymaga azonban képtelen lesz még csak árnyat is vetni azon népre, mely nemzetünk tiszta magyázt képezi, mely mint ilyen a haza minden más népének tisztelő szeretetű bírta és fogja is bírni. A kir. ügyészévti eszt keze hová az így átítetett, hiszünk, selejtozni fogja azon elemet, mely ilyen tettek oklevetésével fajnuk jó hírnevét dohja martakélna a közvéleménynek.

A „Zenélő Magyarországn” idei X. évfolyam 4-ik füzeté jelent ma meg, s a következő érdekes s divatos zeneművelődnásokot hozza előfűzetésnek: I. Lányi Ernő „Nem nevezet rá az a kis lány csak egyszer”. Magyar Walt. II. Bogdán J. „Viola” keringőt Veilchen-dal. III. Schubert F. „A nyugalom te vagy”. „Du bist die Ruhe”. A nyuladalt. A legkedveltebb songora zenemű udonásokat hozza s minden zenekedvelőnek kiváló fontossgú zeneművelődnát, ugy hogy előfűzetési az érdemesebb zenemű udonágot, a mi az év legörögisa alatt megjelenik havonta kétszer mindnkor 12 oldal tartalmán kapják. Előfűzetési a most folyó X. évfolyamra negydedvöben 6 füzetet 3 koronával a „Zenélő Magyarországn” (Klökner Ele) zenemű-kiadóhivatalában Budapestben VIII. József-körút 22—24.

Szolid és szabott árak!

Merza Rezső

első temetkezési intézete Csikszerezében (főtér).

Ajánlja előforduló halálesetek alkalmával dusan berendezett raktárát, mindennemű fa- és érczkoporsókban, nagy választék halotti felszerelésekben, koszorúk és koszoru szalagokban. Továbbá szobadisz, kapudisz és minden a szakmába vágó felszerelések, a legmagasabb igényeknek megfelelően újonnan berendezve.

Diszes halottas kocsit az általam rendezett temetésekhez díj nélkül adok használatra.

Előforduló esetek alkalmával intézetemet, a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlva, maradok tisztelettel

MERZA REZSŐ.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Allandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítattott
1880.

KÖPF R.

Alapítattott
1880.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kiviteli üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktár, Szőnyegek, tükrök és képek a legezél- u. m. barok és ó-nemet hálószobák, ebéd- : szerűbbtől a legdiszesebb kivittelig jutányos árak mellett.

Kárpitos és diszitó munkák házon kívül is eszközöltetnek.

Butorok csomagolása és szállítása elvállaltatik.

Videki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

HAZAI IPAR FEJLESZTÉS!

Szíves tudomásul!

Van szerencsém nagybecsű megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári időnyre szóló legfinomabb minőségű valódi

gyapju és kamgarn

szöveteket beszereztem és ez által abba a kellemes helyzetbe vagyok, hogy nagybecsű megrendelőimet kívánalmuk szerint a legjobban kiszolgálhatom.

Egy szintén mindennemű férfi-szabó kellékeket eladásra is raktáron tartok.

Tehát mielőtt becses megrendelőimnek eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondanék, egyuttal kérem, hogy irántam tanúsított pártfogásukat a nagyérdemű közönséggel együtt fenntartani szíveskedjenek és becses megrendeléseikkel szerencséseltetni méltóztatassanak, melyek után vagyok szolgálatukra kész, Csikszerezében, 1903. év márczius hóban

mély tisztelettel

Dóczy János, férfi-szabó,

Rákóczy-utca 368. szám, (Sajátház).

BECSÜLET ÉS SZORGALOM!